

Redacțiunea Administrațiunii
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisorile nedreptate nu se re-
mesco. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Birourile de administrațiune:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserate mai primesc în Viena
Andolfi, Meiss, Haasenstein & Vogler
(Otto Meiss), Tenri, Schalk, Alois
Berndt, M. Dukas, A. Oppelt, J. Gold-
berger, Anton Meiss, Eckstein, Bernat:
la Frankfurt: G. L. Dombé; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul înscrierilor: o seriă
garmondă pe o colină 8 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicarile mai dese
sunt la tarif și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
seră 10 cr. v. a. s. 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

Bibl. Univ. Cluj
Nr. 24-1937

ANUL LIV.

P 2538

„Gazeta” este în vânzare și:
Abonamente pentru Anul: Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
România și strălămate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. On dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 cr. v. a. s. 80
bani.
Atât abonamentele cât și
inscrierile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 1.

Sibiu
1897

Brașov, Luni, Marți 1 (13) Ianuarie

1891.

Din cauza sf. sârbători de mâne, diarul
nu va apăre până Mercuri sâra.

1890—1891
I.

În numărul primă al „Gaze-
tei” din anul 1890, de care ană ne
pregătim a ne lua rămasă bună,
privind la starea noastră asuprită,
amă arătată, ce ar dori mai fer-
binte inima noastră.

„Anul ce vine — scrieamă
atunci—dă ne va aduce aceea,
de ce avemă mai multă lipsă chiar
ca de pânea de tôte dîlele: soli-
daritatea în lupta pentru apărarea
limbei și a naționalității noastre.
Dă ne vomă fi osendiți de sôrte
a ne plânge și la capetul anului
1890 totă numai de suferințe, ce
le-amă îndurată dintr’o parte și
alta, fără ca să putemă arăta, că
amă știută să și lucrămă pentru
ca să înceteze odată relele și su-
terințele, ce ne mănâncă de vii.”

„Dă ne va ajuta Dumnezeu
sfântul ca să se însuflească con-
ducătorii neamului nostru la fapte
adeverate românesce, de cari să
nu se rușineze viitorimea.”

„Dă voră înțelege odată și
Archiereii noștri glasul timpului,
care le strigă mereu să și păzescă
turma, căci o risipescă și o pră-
pădescă lupii.”

Dă ne a perită sêmênța cu-
ragiului strămoșescă dintre noi și
va răsări erăși în pepturile bă-
baților noștri naționali, preoți și
mirenii...”

Aceste dorințe le-amă avută
și le-amă exprimată, când amă
pusă piciorul pe pragul anului
1890. Ce s’a împlinită dintrînsele?

O atmosferă din cele mai înă-
bușitoare domnea pe atunci, așa că
abia mai putemă răsufli. Era pros-
pētă încă atentatulă, ce l’a sêvēr-
șită ministrul unguresc de culte
și de instrucțiune publică în contra
gimnasiului român din Beiuș și
lumea românescă era cuprinsă de

cea mai adencă neliniște, din cauză
că nu vedea nici o mișcare, nici
ună semnă de viață din partea
celor, cari au fostă imediat lo-
viți de ucazul de maghiarizare
al lui Csaky. Tăcea Episcopul
și cei din jurul său, tăcea obștea
românescă din Beiuș și din în-
trêga diecesă a Oradei-mari, tăceau
cu mică cu mare și îngrijirea
noastră, a celor din depărtare, de-
venea totă mai mare. Toți din
tôte părțile întrebau: ce-i cu Be-
iușul?

Sêmęta fie-care dintre noi, că
la Beiuș s’a petrecută ună faptă
de totă gravă, care avea să pună
la probă solidaritatea noastră în
lupta pentru limba și cultura ro-
mână și de aceea eram așa de în-
grijați vedendă că autoritățile chi-
amate a sări în apărarea loră nu dau
nici celă mai mică semnă de viață.

Ni s’aluată ca o greutate mare
de pe peptă, când în urma stă-
ruințelor preseii noastre naționale
se zări pe la începutul anului
aurora unei acțiuni sănătoșe a
clerului și a poporului din diecesa
oradană în cauza gimnasiului din
Beiuș. Mai târziu ni-se împli
inima de bucură vedendă spiri-
tulă adeverată românescă, de
care erau conduse conferențele
preoșce din diecesa greco-unită
oradană, cari protestandă în contra
ordinațiunii nelegale ministeriale,
prin care se introduse limba ma-
ghiară ca limbă de propunere în
clasele superioșe gimnasiale, cereau
conchiământul sinodului generală
spre a lua pozițiune energică față
cu acestă ordinațiune.

Credeamă, că în cestiunea gim-
nasiului din Beiuș suntemă a-
prôpe de a vedă împlinită dorința
esprimată la începutul anului, ca
să putemă arăta și fapte menite
de a pune stavilă prigonitorilor și
ilegalităților, fapte solide, ade-
verate românesce, dăr, abstragendă
dela dêmna manifestațiune a vo-
inței clerului român oradană,

amă rămasă de astădată numai cu
credința.

Sinodulă nu s’a întrunită, ér
mișcarea pornită în contra uca-
zului monstruosă al d-lui Csaky
s’a curmată la intervenirea per-
sonală și la porunca Episcopului
gr. unită de Oradea-mare.

Solidaritatea noastră, într’o ces-
tiune de viață pentru limba și cul-
tura română, a suferită o grea lo-
vitură prin refuzul Episcopului
de a satisface dorinței clerului și
a poporului său, care era totodată
dorința generală a Românilor.

Dăr solidaritatea noastră națio-
nală a fostă și mai greu lovită
prin aceea, că ceilalți Archierei
împreună cu capul provinciei me-
tropolitane unite, consultați fiindă
de fratele loră în Christosă, în
locă să stăruiască din tôte puterile
pe lângă elă ca să se opună cu
energiă ingerințelor ilegale ale
guvernului, l’au sfătuită — precum
însuși a declarată în consistoriulă
pleneră — să cedeze forței.

O asemenea tristă experiență
în ce privește solidaritatea tutu-
roră factoriloră noștri naționali,
amă făcută în acelașă timpă față
cu fatala cestiune a Kișdedovuri-
loră, care tocmai este în ajună de
a se discuta în dieta ungurescă.

Sinodulă parochială din Bra-
șovă, dândă espresione marelă în-
grijiri, ce domnesce în sinulă Ro-
mâniloră din cauza proiectului de
lege pentru asilurile de copii, care
a fostă prezentată dietei astă
primăveră, într’o representațiune
cătră Archiereulă său, a fostă greu
muștrată, imputându-i-se, că face
politică neiertată în biserică și că
periclitază astfelă instituțiunile
bisericeii greco-orientale.

Noi scimă, că bisericile noastre
cu instituțiunile loră suntă, chiar
pe temeulă legiloră fundamentale
de stată, singurele depositare ale
desvoltării noastre culturale națio-
nale. Cum s’ar pută dăr, ca aceste
bisericeii să suferă în tăcere mēsu-

rile, ce se iau de cătră puternicia
dilei pentru paralisarea și nimici-
rea acestei desvoltări, fără ca să și
periclitaze bazele existenței loră?
Cum s’ar pută să le fiă interdișă
de-a se împotrivi aceloră mēșuri,
cari țintescă la răsturnarea stării
actuale și a legiloră, pe cari se în-
temeiează autonomia loră?

Așa ôre au să înțelgă Ar-
chiereii noștri glasul timpului de
față, așa au să pricepă ei marea
și sfânta loră chiământă, așa au
să și cunoscă pozițiunea loră înaltă
apostolică, ca cătră cei de susă în
cestiunile cele mai vitale națio-
nale-bisericeii să fiă cu capulă
prea plecată, ér cătră cei de josă
ai loră să fiă despotici și neîndu-
plecați?

O urmare firăscă a atitudiniei
Archiereiloră noștri față cu do-
rințele generale ale clerului și po-
porului în cestiunile amintite a
fostă campania, ce au întreprinsă
organele guvernului în contra pre-
sei române în a doua jumătate a
anului 1890.

Guvernantiunguri vedendă,
că Archiereii noștri prin atitudinea
loră se pună, directă și indirectă,
în contradicere cu cuventulă opi-
niunei publice române, și-au gân-
dită, că este timpulă celă mai po-
trivită ca să sară ca o haită de
lupi turbați asupra representați-
loră acestei opiniuni publice și să
înceneze o nouă seriă de prigo-
niri contra țiaristiloră români.

Ei au așteptată, că acestă pri-
gonire va face să amușcă cu to-
tulă consciința națională a Româ-
niloră, și că poporulă acesta „blând
și supusă” se va arunca în bra-
țele loră.

Dăr s’au înșelată amară. Din
contră, tocmai acele prigoniuri au
deșteptată și mai multă consciința
națională a poporului și l’au
făcută ca să se alipescă cu mai
multă tăria de limba și de națio-
nalitatea sa, pe care o apără ția-
ristica română.

FOILETONULĂ „GAZ. TRANS.”

Intre Indieni.

În Dakota erăși a izbucnită revolu-
țiune. Lupta, ce au începută bătinașii
locuitoră ai Americii, Indieni, în contra
guvernului Statelor-Unite, este ultima
încercare, ultima vâpă isbucnită din
spuză.

Telegramele din America aducă sciri,
că soldații Uniunii s’au ciocnită cu in-
surgenții și i-au bătută. Aceste însă nu
suntă lupte, ci numai ec’asa. Roșii nu
suntă disciplinați milităresce și nici nu
au armată, dăr toți alergă la arme. În-
drăsneți, bunți vênători și pușoași esce-
lenți, nu însă și militari bunți. Balta,
însêmnulă loră străbună de răsboiu e o
armă neputincioșă, mai vêtostă când are
să stea față’n față cu tunulă.

Revoluțiunea a izbucnită în statulă
Dacota, unde se află „Indian Territory”
său teritoriulă Indieniloră liberi. Statele
Unite adecă, la anulă 1830, au destinată
ună teritoriu pe sêma sêmênțiloră stră-
vechi indiene, unde li-s’a dată voia să
trăscă liberă, după însușirile și obicei-

rile loră naționale, întră câtă aceste nu
voră fi în defavorulă statului.

S’a mai îngrijită însă Uniunea și de
stațiunile militare, ca să i potă ține în evi-
dență, căci dăr, Indieni nu-și prea spargă
capulă cu civilizațiunea. Rachiulă însă
a prinsă mai de grabă rădăcină; acestuia
s’au supusă în curendă. Străvechii lo-
cutoră autohtonă a Americii nu s’au
stirpită în urma armeloră, ci în urma ra-
chiului distrugătoră și amepitoră.

Pentru civilizarea Indieniloră a spe-
sată multă Uniunea, dăr nu se prinde
de ei nimic; agricultura nu le prea
place, apoi ca să se hrănescă și să se îm-
brace și mai departe din vênatulă de
bivolă, e slabă nădejde, pentru-că bivo-
lii s’au cam gâtat. Nici despoiarea ini-
miciloră, nici jăfuirea și atacarea trenu-
riloră și a posteloră, care acuma a deve-
nită legendară, nu le mai asigură traiulă.

Sêmênța cea mai însemnată și mai
răsboinică este cea a Indieniloră-Siuxi.
Ei suntă mai numeroși, dăr și aceștia
din ce în ce mergă spre perire. Aceștia
s’au resoltată cu ună fanatismă sêlba-
tică și într’ună modă foarte caracteris-
tică. De-odată adecă s’a răspândit între

ei vestea, că Spiritulă celă mare le va
trimite eliberatorulă, care le va recăștiga
libertatea, va estermina pe „omenii cei
albi” și atunci totă Indianulă va fi li-
bertă pretutindenea, și totă ce va rămâne
de albi, va fi a loră. Ei așteptau ca în
luna lui Novembre să sosescă elibera-
torulă loră, din ceru, cu o baltă pătornică
de răsboiu.

Credința acestă se înrădăcină în ei
așa de tare, încâtă au și începută a se
mișca, denegară oră-ce supunere și cu
laomiă așteptau numai să sosescă eli-
batorulă loră. Escesele și vârsările de
sânge, siliră pe guvernulă Uniunii să in-
tervină, fiind-că Indieni au atacată deja
mai multe colonii, au aprinsă și au ucisă.
Revoltanții însă s’au opusă guvernului
și s’au grupat sub arme.

Căpitanulă loră vestită Sitting-Bull,
„taurulă celă ca nicovala”, a raportată
învingeri în contra generalului Custer,
dăr în curendă fă prinsă și esecutată.
Poporulă acuma se luptă fără căpitană
cu o renitență și ună fanatismă sêlba-
tică, potă că până la perirea celui din
urmă Indiană.

E vorba aici de esterminarea prin

venetică a unei rase, în patria sa propriă.
Dăr înzadară îi vomă compătimi, ocol
și aici se adeverescă eternele legi ale
naturei, după care celă mai slabă trebuie
să piară dinaintea celui mai tare. Suntă
tară ei în privința corporală, suntă cu
multă mai vênjoși și mai isteți ca Yen-
kee-ii*, dăr ce folosescă, decât nu-i
minte, decât nu suntă tară și în privința
spirituală.

Luptele de acuma însă suntă nu-
mai nisce jucării față cu răsboiele de
mai de multă ale Indieniloră cu Euro-
penii. Iames Cotter enarază următorulă
episodă de pe timpulă aceloră răsboie,
oare arată destulă de lămurită unele
obiceiuri caracteristice ale Indieniloră:

Pe locurile frumoșe unde curge
rîulă Missuri, am obișnuită să mergă re-
gulată la vênătoare cu amiculă meu John
Hart. Footă nu amă făcută nici-odată, și-
nendă sêmă de împrejurarea, că Indieni
vedendă foculă, voră pută da ușoră de
noi, căci pe aici pe urmă înocă liberă
jafurile și uciderile. A ajunge în mânilă

* Citesce „Ienchi” nume de batjocură
ală Americaniloră de Nordă.

In America decurgu acuma pote, ultimele scene ale batăliilor, ce s'au continuat așa dicendū necontentit între Indieni și între Europeni de când Columbă a descoperit America. Lupta ni-se pare se va sfârși cu supunerea completă a bieților „Roșii”, și prin urmare nu e mirare, decât ei dovedesc așa mare antipatiă și ură neimpăcată față de „cei albi”. După cum se telegrafază din New-York, Indieni erăși s'au resculat în Dacota pe teritoriul așa numit „al Indienilor liberi”, și s'au ciocnit cu soldații Uniunii. Motivul resculării e, că dēnșii voescū sē fiă de totū liberi, ca astfel s'și potă continua jafurile neconturbăți, — unū lucru, care astădī nu se mai potē. In urma ciocnirilor din urmă a cădūt mai mulți Indieni. Statul voinde sē inormenteze de cei cădūți în luptă, Indieni s'au împotrivit și au început din nou a da focū, la ce soldații Uniunii au răspuns de asemenea cu focū, silindu-i a se retrace în trașeurī. Generalul Miles a trimis și o epistolă Indienilor în care le propunē împăciuire, dēr dēnșii respingū ori-ce propunere de împăcare. In urma acēsta Miles se pregătesce la o luptă decisivă, avēndū de gāndū sē le bombardeze armata ce s'a postatū în nisce întărituri primitive și sē suprimē ori-ce mișcare nouă a insurgenților. Er din Pineridge se anunță, că sēmēntia Indienilor-Shoshoni au aprinsū orașul Idaho, situatū pe „teritoriul Indienilor liberi” și o parte din locuitorī fură ucisī. Locuitorii fugū dinaintea Indienilor, căci aceștia cu unū fanatismū turbatū nimicescū totū ce le vine în cale. In Evaston ferberea e mare.

SCRILE PILEI.

Proiectul de lege pentru Kișdedovuri, după cum scrie „Nemzet”, se va lua la dezbaterē în conferența partidei liberale, ce se va întruni la 16 Ianuarie n. c. Cu ocaziunea prezentării în dietă a proiectului proiectū, mai mulți deputați din partida guvernamentală vorū ținē vorbiri înfăcărare în favorul proiectului. Intre acești deputați numără „Nemzet” pe Firczak, Schwarz, Pulszky, Fenyvessi, Daniel, László, raportorul Hagara și alții.

Mișcarea de maghiarisare. Foile din Clușiu înregistrăz scirea, că direcțiunea teatrului național maghiar s'a angajat a da reprezentațiuni în favoarea Kulturegyletului. In 12 l. c. se va da deja o reprezentațiune și pentru subscripțiune la bilete a împărțitū liste și presidenta Reuniunii femeilor maghiare, d-na Contesa Teleki. — Sub titlulū „Kárpátgye-

varpallia” și va ține adunarea sa stituantă în 12 Decemvre n. în sala cea mare, a primăriei. Contele Bethlen András, ministru de agricultură își va trimite unū repreșentantū la constituire. „Siebenbürg. Karpathen Verein” salută societatea în o epistolă fōrte patriotică (!). Comitatele Huniădōrei, Turda-Murēșului și Turda-Arieșului și-au insinuatū deja reprezentații lorū. Numērulū membrilor oresce necontentitū. Szekula Ákos, membru fundatorū alū Kulturegyletului a depusū 124 fl. în contulū subșcrierilor de pe lista sa. Celū ce nu va avē biletū de intrare dela primū-cassierulū Kulturegyletului, acela nu va fi admisū în sala de constituire. Sēra se va da în favoarea Kulturegyletului o reprezentațiune festivă în teatrulū naționalū. — Totū în 12 Decemvre comitetulū Kulturegyletului își va ține ședința sa ordinară, cu care ocaziune se va raporta asupra legatului lui Derzsi Iános în suma de 10,000 fl. v. a. pe sēma Kulturegyletului.

Adunarea din Turcheș (Săcele). Adunarea generală a desp. I alū „Asociațiunei transilvane” ținută erī, Duminecă în 30 Decemvre v., a reușitū, după cum ni-se împărtășesce, cătū se potē de bine. Ea a fostū bine cercetatū de poporulū nostru din Săcele și lucrările ei au fostū urmărite cu multū interesū. O surprindere neașteptată a făcutū frumoșă expozițiune de manufacturi, lucrate de harnicele Romānce din Săcele, și arangiatū de brava inteligentă din Turcheș. De totū potrivitū pentru Romāni a fostū tractatulū d-lui profesorū Arseniu Vlaicu despre modulū cum s'ar putē desvolta și perfecționa industria de casă la Romānii seceleni. De asemenea a făcutū bună impresiune înființarea din partea despărțemēntului a unei bibliotecī popularē în Turcheș. Mai multe amēnunte vomū da în numērulū viitorū.

In comitatulū Pestei, după cum apare din statistica inspectorului școlarū comitatensū, s'au aflatū în anulū școlarū trecutū 81,674 de școlari maghiari, 14,933 germani, 17 romāni, 5235 slovaci, 530 sērbī, 951 croați. Școli au fostū: 505 maghiare, 45 germano-maghiare, 28 slovaco-maghiare, 7 sērbo-maghiare și 2 croato-maghiare. — Adecă pentru cele vre-o 22,000 de școlari nemaghiari nu se află în acestū comitatū nici o școlă națională!!

Unū nou corū de plugari. In Torculū-mare (Bănatū) s'a constituitū unū corū vocalū bisericescū din 65 de tineri, sub dirigența instructorului din Chișeșu I. Draghic.

Din Berlin se comunică, că ministrulū prusianū de culte și instrucțiune publică, Gossler, pe basa hotăririlor conferinței școlare din țilele trecute, a datū o ordinațiune, prin care sistēz lucrările din limba latină în gimnasiile din Prusia, cum și traducerile în limba greacă. Din însărcinarea directă a împēratului, s'a constituitū o comisiune, care va avē sēducă în deplinire reforma școlilor medii și sē formeze unū planū de învățamēntū, care sē corēspundă „cerințelorū timpului de ađi.”

Principiulū naționalităților

de Maurice Block.

Generațiunea nōstră a vēdūtū născēndu-se principiulū naționalităților, care cu iuțela fulgerului a străbătutū tōte unghiurile și a căștigatū o influință însemnată asupra situațiunii Europei. De aici încolo naționalitățile vorū forma unū elementū politicū, de care va trebui sē se ținā bine sēmă, și chiar dēcă cineva ar aproba sēu respinge acestū principiu, totuși nu'i mai este permisū a-lū ignora.

Și ore ce este principiulū naționalităților? Unii l'au formulatū astfel: „Elū este dreptulū fiă-cărei națiuni de a se constitui într'unū poporū, într'unū stat separatū.” Din acēstă definițiune se potē deduce o urmare duplă: 1) că masa unei națiuni are dreptulū de a revindeca — în casū de lipsă chiar și cu armele — părțile rupte de cătră ea, grupele de indiviđi, cari aparțin (sēu cari se crede că aparțin) aceleiași naționalități; 2) că fiă-care grupă de indiviđi are dreptulū de a se despărți — chiar prin violență — de statulū cu care formēz unū corpū politicū mai multū sēu mai puținū legalū, de unū timp mai scurtū sēu mai îndelungatū, pentru ca sē se împreune cu națiunea (sēu statulū), cătră care ilū atrage înrudirile (reale sēu presupuse) de naționalitate.

Vomū vedē mai la vale întru cătū e legitimū acestū principiu. Acum sē ne întrebămū ce constituē o națiune mare sēu mică?

Este ore comunitatea de origine sēu de rassă? Câte-odată s'ar crede, că așa este, dēr n'avemū decâtū sē ne cugētamū la Ruși și Polonezi, ambii Slavi, de origine sēu la Germani și Scandinavi, și unii și alții de rassă teutonică, și de sigurū esplicarea se va vedē nejustificată. Multe rasse se compunū din mai multe naționalități: cu deosebire Slavii; din Ruși, Cehi, Poloni, Ruteni, Venđi etc. Teutonii, Celții, Finii și o mulțime de alte rasse încă se subimpartū în mai multe reuniuni.

ponca nu consuetue națiunea. Austro-Ungaria cuprinde o mulțime de naționalități și chiar și rassa germană se subimparte în mai multe state.

Pōte va fi limba! O mulțime de autori consideră comunitatea de limbă ca legătura adevărată a naționalității și nici argumentele nu lipsescū în favoarea acestei păreri. Limba comună este rezultatulū, dēcă nu alū comunității de origine, celū puținū alū unei uniri îndelungate; ea este în același timpū cauza uniformității datinilor și obiceiurilor, vederilor și simțemintelorū. Fiă-care consideră, fără deosebire, în modū instinctivū ca străinū pe acela, a căru limbă nu o pricepe și sciutū este, că pentru omulū pe o trēptă mai de jos de cultură străinū este totū atâtū cătū și inimicū. Cu tōte acestea esistă și unele națiuni, precum cea elvețiană, cea belgiană, cari cuprindū popore cu limbi diferite.

S'ar mai putē întreba, dēcă nu cumva pozițiunea geografică, comunitatea de nume, de religiune, de interese, de istoriă, constituē neșionalitatea, și de sigurū pentru fiă-care din aceste casuri s'ar găsi câte unū faptū dreptū argumentū și câte o obiecțiune seriōsă.

In faptū însă naționalitatea se compune din tōte acestea deodată. „Se potē dice” — sorie I. St. Mill — „că esistă naționalitate acolo, unde se află omenī uniți prin simpatii comune, cari nu esistă între ei și alți omenī, simpatii, cari li înduplecă sē lucre în înțelegere, cu multū mai bucurōsū, de cum ar face-o cu alții, sē dorēscă sē trăēscă sub același guvernū, sē dorēscă, ca acelū guvernū sē fiă formatū exclusivū de ei, sēu de o parte din ei.

Sentimentulū de naționalitate potē sē se fi născutū din diferite cauze: elū e câte-odată efectulū identității de rassă și de origine; adese-ori comunitatea de limbă și comunitatea de religiune contribuē a-i da nascere; de asemenea și limitele geografice. Inșē cauza cea mai principală și mai puternică din tōte este identitatea antecedentelorū politice, posedarea unei istorii naționale și prin urmare comunitatea de aduceri aminte, mândria și umilirea, plăcerea și părerea de rēu colective, cari suntū legate de aceleiași întâmplări ale trecutului. Dēr nici unā din aceste împrejurări nu este nici indispensabilă, dēr nici absolutū de ajunsū numai singurū de sine.”

Deci vedemū așa-dēră, că nu esistă unū semnū anumitū pentru a caracteriza strictū o națiune. Ici legătura sē pune în originea comună, dincolo în comunitatea de limbă (Wo die deutsche Zunge klinget), airea în limbile geografice, în Orientū chiar în religiune. Națiune

lorū înșēmă a ajunge în gura morții. Tocmai în acestū locū, nainte ou vr'o câte-va luni, Indieni-Siuxi au surprinsū o cētă de soldați de ai noștri și până la anulū fură măcelăriți.

Noi înșē, cu risiculū de a ne perde viața, ne-amū decisū a ne continua meșeria de vânători renumiți, ou atâtū mai vērtoșū, cu cătū vēnatulū ni-se prefăcusă n o a doua natură, fără de care nu uteamū trăi. Afară de acēsta chenariulū e blană era fōrte căutatū și aducea unū enitū frumosū.

De vre-o câteva săptămāni amū totū enatū pe acele locuri fără sē ni-se fi întēplatū ceva. Amū fostū fōrte preauți și numai nōptea ne mutamū din unū locū într'altulū la pāndă. Odată mū datū de unū locū fōrte bunū, care romitea vēnatū bogatū. Eramū înșē am nēliniștiți, căci din nisce semne inecunoscute, amū dedusū lāmurițū, că jurulū acesta vagabundēză „omenī egri.” Eramū ou mare grijă la toți așii ce-i făceamū, și amū statū astfelū oștāți la locurile nōstre tōtā nōptea, și and se iviră dōrile, timpulū celū mai otrivitū pentru vēnatū, amiculū meu Hart imī dīse ou nerăbdare.

„Haidemū!

— „Va fi bine sē fimū cu băgare de sēmă.”

„N'ai de ce te teme. Pe țērmurii riului nu este nimenea.... Cine cutēză, căștigă.”

— „Sē mergemū dēră!” dīseiu amicului meu Hart.

Luntrița o împinșerāmū pe luciulū apei. Amū trasū totū pe lāngă țērmurū, încetū, în liniște, încātū vēzlele nici nu ploșōaiău.

De-odată Hart intrerupsă liniștea: „Taci, ascultă!” imī dīse elū.

— „Ce-e?”

„Se aude ceva pe țērmure, ca și cum arū fi nisce pași...”

— „Vorū fi nisce biboli.”

„Ba nu, dēu; suntū Indieni!”

Nici prin minte nu mi-a plesnitū a mē indoi de vorbele amicului meu, dēr pentru aceea eu țineamū totū una, că dēu, aceia suntū bivoli.

Numai decâtū ne-amū pomenitū ou vre-o cincī-spre-dece Indieni, cari eșindū din tufe, își îndreptară de pe țērmure săgețile asupra nōstră. Ei strigau în gura mare, sē tragemū la țērmure și sē debarcāmū, că nu ne vorū face nimica.

Ni-amū cunoscutū omenii și amū sciutū cătū prețuiesce ouvēntulū lorū.

„Inainte!” dīseiu lui Hart, „sē ne mântuimū viața.” Și cu acestea amū datū puternicū din vēzle.

Hart încă era de părere, că trebuie sē încercāmū tōte mijlōcele, numai sē nu ne prinđă, pentru-că prinđēndu-ne vomū fi supuși unorū chinuri îngrozitōre, înainte de a ne lua viața.

Amū începutū din rēșputeri sē dāmū din vēsle, dēr abia amū datū de trei ori, când de-odată unū roiū de săgeți a sburatū în jurulū nostru, și una l'a nimeritū pe bietulū Hart tocmai în inimă, oare la momentū a scăpatū vēzla din mână și fără sē fi dīșit măcarū unū ouvēntū a cădūtū în apă.

Cātū pentru mine, amū avutū unū norocū într'adevērū ne mai pomenitū. Roiulū de săgeți sbura în giurulū meu, dēr nici unā nu m'a nimeritū. Indieni săgețandū mereu asupra mea, strigau necontentitū sē tragū la țērmure și sē debarcū. In sfērșitū m'am hotărītū. Cu o mână am ținutū o vēzlă în susū, oa sēmū de capitulare, ér cu cealaltă mână am mânăatū spre țērmure.

O săritură și am fostū pe țērmure.

Māna imī era pe pușcă, dēr unū Indian imī lovi arma din mână.

Astfelū desarmatū ajunșeu în mână inimicilorū mei, și încă ce felū c inimicī!!

Espresiunea fețelorū de aramă a acestorū sēlbaticī roșieticī-negricioși, c orestăturile vēnete și negre, apoi din cei rinjōși și colțuroși, făceau pe care osinditū la mōrte, sē i-se ridice rulū în capū de grōză. Am pierdutū cea mai mică nădejde de scāpare; m'a predatū cu totulū, în māna sorții și m'a așteptatū mōrtea.

M'au impresuratū de tōte părțile cătū ai bate în pālmi m'au jupuitū tōte vesmintele, încă și de ciorapi. gāndiamū numai, că ore cum se va sfērși chinurile, dēcă deja începutulū începe cu atāta grōză și nēndurare.

Deodată căpitānū lorū, unū dr. uriașū, mē întrebă, că dēcă potū țtare? Unū indemnū internū neespl. bilū m'a hotărītū a-i spune, că nu p fugi nici decum, sunt ruptū de obos și m'am gugulitū la pāmēntū ca și ași fi voitū sē-mī cercū mușchii dela ciōre, că ore totū de oțelū mai sunt acum, ca înainte de asta.

Cursul pietei Braşov

din 12 Ianuarie st. a. 1891

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Bananote româneşti, Argintă românească, etc.

Lesurile pentru regularea Tisei şi Şeghedinului

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Despăgubirea pentru dijma de vină, Renta de hârtie austriacă, etc.

Cursul la bursa de Viena

din 10 Ianuarie st. n. 1891.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Renta de aur 4%, Renta de hârtie 5%, etc.

ANUNCIU.

Pentru vânzări şi exploatarea minărilor de mine, de păduri, precum şi în general de lemnaţii (ferestrele) interveneză subsemnatul şi se roagă a-lu-nora cu comande.

ERVIN TOLNAI

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

494.10-3

Avisul d-loru' abonaţilor

Rugăm pe d-nii abonaţi ca la reînnoirea prenumeraţiunii să binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postal şi numerii de pe faşia sub care au primitu' diarul nostru până acuma.

Totodată facem cunoscutu' tuturor d-loru' abonaţilor, că mai avem din anii trecuţi numerii pentru complectarea colecţiunilor „Gazetei”, precum şi câteva întregi colecţiuni, pentru cari se potu' adresa la subsemnata Administraţiune în casu' de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans.”

Sosirea şi plecarea trenurilor în Braşov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Braşov la Pesta

Trenul de persoane: 10 ore 32 minute sera. Trenul accelerat: 2 ore 43 minute după amez. Trenul omnibus: 4 ore dimineaţa.

2. Dela Braşov la Bucureşti:

Trenul de persoane: 5 ore 30 minute dimineaţa. Trenul accelerat: 2 ore 33 minute după amez. Tren de mărfuri cu vagoane de persoane: 12 ore 23 min. după amez.

II. Sosirea trenurilor:

1. Dela Pesta la Braşov:

Trenul de persoane: 5 ore 20 minute dimineaţa. Trenul accelerat: 2 ore 23 minute după amez. Trenul omnibus: 10 ore 31 minute sera.

2. Dela Bucureşti la Braşov:

Trenul accelerat: 2 ore 13 minute după amez. Trenul de persoane: 10 ore 17 minute sera. Trenul de mărfuri cu vagoane de persoane: 7 ore 21 minute sera.

ANUNŢ.

DENTISTUL D^r. GUST

ţine consultaţiuni dela 9—12 şi dela 2—5 ore

TÊRGULU' PÔMELORU' No. 93

Scôtorea dinţilor cu şi fără de narcosă. Plombarea dinţilor cu Cementu', argintu' şi aur. Dinţi artificiali.

456

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu' din 1 Octomvre 1890.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predealu', Predealu'-Budapesta, etc.) and train times. Includes sub-sections for Arad-Timisoara, Timisoara-Arad, Ghiriso-Turda, etc.